

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

171. Plura dubia elcidantur ad praxim conducentia pro ornatu regulæ 33.
Cancellariæ de possessione triennali, Et notatur validam esse
professionem factam eodem die susceptionis habitus, vel ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

in cap. cum inter 16. de eleit. Abbatii enim de cella S. Petri precipit, ut si confiterit quod electio facta fuerit a suspensis, ea omnino caesse. Non erat ergo iure iuridica: ergo nec collatio, si qua illis obtigisset aliqua. Hoculque Baumius. Idem etiam docet Layman lib. 1. tract. 5. part. 3. cap. 1. numer. 3. & Castrus Palau tom. 6. disp. 14. punct. 3. §. 2. num. 3. alle- rentes collationem, & si ope iudicis veniat irritanda, quia nullus est textus, ex quo irritatio ipso iure colligatur. Neque est verum per suspensionem re- priuati iure radicabili percipiendi fructus; alias titulo beneficii possessi priuare, sed solus priuari iure proximo libero, & expedito praedictos fructus percipiendi. Quisimmo Suarez dicta disp. 26. sect. 1. num. 27. merito probabile reputat, si nullum beneficium habens, crimen committas, cui annexa est suspensio à beneficio, te non esse priuatum noni beneficij acquisitione, quia haec pena censetur ferri aduersus beneficiarios, qui ex suspensione à beneficio possessi suspenduntur, & ex consequenti priuantur alias acquitendis.

RESOL. CLXXI.

Plura dubia elucidantur ad primum conducedentia pro ornatu Regula 33. Cancell. de possessione trien- nali.

Et notatur validam esse professionem factam eodem die suscepionis habitus, vel complementi sexti decimi anni.

Etiisque advertitur annum Novitatus debere esse continuatum continuatione physica, non moral, ita ut si per unam, aut duas horas interrumperatur, non esset validum, etiam si Novitus habuum Religiosus obtinuerit. Ex p. 9. tract. 9. & Misc. 4. Ref. 68. alias 67.

Aliibi supra
in Ref. 68.
sec:

Sup. hoc si-
gnanter in
Ref. prateri-
ta. §. quoz
scendo.

Materia est satis practicabilis, & quoti-
nunc in favorem Confessoriorum, & Responsorum casuum conscientia, aliqua explanabo dubia. Verba igitur dictarum Regula sunt haec. Eum qui pacifice aliquod beneficium absque simoniaco ingressu, vel intrusione triennium possedit, prescribere contra actionem cuiuslibet impeditorum. Quare itaque primo, nam dicta Regula procedat non solum in foro extero, sed etiam interno; negatiue respondet Co- uarruius ad Regul. possess. male fidei. part. 2. §. 10. n. 10. Molina tom. 1. disp. 70. n. 1. Turrianus in 2. tom. 2. disp. 47. dub. 5. n. 1. Castrus Palau tom. 2. tract. 13. disp. 2. punct. 33. n. 3. & alij. Et ratio est, quia be-
neficij titulus acquiri non potest alter quam Cano- nica institutione cap. ex frequentibus, de institutionib.
& cap. 1. de reg. in 6. Ergo praecriptione acquiri non potest. Ergo triennalis possesso titulum non concedit. Addo si triennalis possesso titulum concederet, & securum in conscientia redderet possessorem, non posset Ordinarius à triennio possidente beneficij titulum exigere & examinationi subicere.

2. Verum ego affirmativa sententia adhaereo, quam tueor Lessius, Azorius, Sanchez, Garzias, Rebuffus, Nauar. quos citat, & sequitur Hurtadus de iust. disp. 2. difficult. 8. quibus ego addo Vvigers de iust. tra-
ct. 1. cap. 5. dub. 7. num. 22. Gordonum in summa lib. 8. quaf. 4. cap. 5. §. 2. num. 24. & lib. 1. quaf. 4. cap. 3. §. 8. n. 13. Layman lib. 3. tract. 1. cap. 8. n. 17. Tannerum tom. 3. disp. 4. quaf. 1. dub. 6. num. 93. Beccanum de iust. cap. 9. quaf. 19. concl. 6. num. 7. Reginaldum tom. 2. lib. 30. tract. 3. cap. 18. num. 219. Et hanc sententiam esse satis tutam, & probabilem putat Cardinalis de Lugo tom. 1. de iust. disp. 7. sect. 7.

num. 107. Dicendum est itaque, quia sicut ex com- muni sententia praecriptio, quae in rebus ciuilibus sit, auctoritate Ciuilis Magistratus, locum habet in con- scientia: ita etiam in causis Ecclesiasticis habere debet praecriptio, quae fit auctoritate Pape: vt sit ea quae per propositam Regulam de triennali pacifico possessore, est in bonum commune introducta: tum ad lites minuendas, quae solent esse innumeræ, non nunquam interminabiles: tum ad solutum plebis, ut suum Paformum verum agnoscant, nec falsum ipsi obtrusum esse dubitent: saltem post ipsum habitum per triennium beneficij sui pacificum possessorem. Adde quod Papa statuens in eadem Regula, vt talis possessor molestari non possit, aperte indicet, quod is iniuste ac legitimè retineat. Beneficium posselsum: quandoquidè per id alioqui justus possessor prohibe- ret petere quod suum est, & possessor iniustus in sua iniustitia fueretur. Neque obici potest, quod in ca- teris rebus praecriptio requirat tempus triennio longius, de quo latè Ludovicus Molina de iust. & irre- tract. 2. disp. 58. & aliquot sequentibus: quia beneficia sunt bona Ecclesiæ, de quorum acquisitione Pontifex Romanus plenam habet disponendi auctorita- tem: neque deest in tali præscriptione sufficiens infinitio: quia cum modus conferendi beneficia Ecclesiastica non sit de iure diuino, sed tantum de iure Ecclesiastico, eo ipso, quod Papa statuit vt aliquis si- natur possidere beneficium, aut staruit ne in eo mole- stetur, supplet id quod deest ex vero titulo: censetur que illud interea conferre, iuxta litteras de Supple- da neglig. Prelat. iuncta glossa finali. Ad argumentum Molinae, & aliorum, respondeo: quod quamvis iure ordinario beneficium nequeat abesse Cano- nica institutione obtinere, bene tamen iure extraordi- narii habito in hac Regula.

3. Quero secundò, an haec Regula defendat pos- sessorum triennalem pacificos alias inhabiles, modò in hoc non sint haeretici, vel intrusi, videlicet, an quando tribus fe- titulus est inuidius defectu habilitatis recipiens he. 5. leg. 1. & 2. & 3. & 4. & 5. & 6. & 7. & 8. & 9. & 10. & 11. & 12. & 13. & 14. & 15. & 16. & 17. & 18. & 19. & 20. & 21. & 22. & 23. & 24. & 25. & 26. & 27. & 28. & 29. & 30. & 31. & 32. & 33. & 34. & 35. & 36. & 37. & 38. & 39. & 40. & 41. & 42. & 43. & 44. & 45. & 46. & 47. & 48. & 49. & 50. & 51. & 52. & 53. & 54. & 55. & 56. & 57. & 58. & 59. & 60. & 61. & 62. & 63. & 64. & 65. & 66. & 67. & 68. & 69. & 70. & 71. & 72. & 73. & 74. & 75. & 76. & 77. & 78. & 79. & 80. & 81. & 82. & 83. & 84. & 85. & 86. & 87. & 88. & 89. & 90. & 91. & 92. & 93. & 94. & 95. & 96. & 97. & 98. & 99. & 100. & 101. & 102. & 103. & 104. & 105. & 106. & 107. & 108. & 109. & 110. & 111. & 112. & 113. & 114. & 115. & 116. & 117. & 118. & 119. & 120. & 121. & 122. & 123. & 124. & 125. & 126. & 127. & 128. & 129. & 130. & 131. & 132. & 133. & 134. & 135. & 136. & 137. & 138. & 139. & 140. & 141. & 142. & 143. & 144. & 145. & 146. & 147. & 148. & 149. & 150. & 151. & 152. & 153. & 154. & 155. & 156. & 157. & 158. & 159. & 160. & 161. & 162. & 163. & 164. & 165. & 166. & 167. & 168. & 169. & 170. & 171. & 172. & 173. & 174. & 175. & 176. & 177. & 178. & 179. & 180. & 181. & 182. & 183. & 184. & 185. & 186. & 187. & 188. & 189. & 190. & 191. & 192. & 193. & 194. & 195. & 196. & 197. & 198. & 199. & 200. & 201. & 202. & 203. & 204. & 205. & 206. & 207. & 208. & 209. & 210. & 211. & 212. & 213. & 214. & 215. & 216. & 217. & 218. & 219. & 220. & 221. & 222. & 223. & 224. & 225. & 226. & 227. & 228. & 229. & 230. & 231. & 232. & 233. & 234. & 235. & 236. & 237. & 238. & 239. & 240. & 241. & 242. & 243. & 244. & 245. & 246. & 247. & 248. & 249. & 250. & 251. & 252. & 253. & 254. & 255. & 256. & 257. & 258. & 259. & 260. & 261. & 262. & 263. & 264. & 265. & 266. & 267. & 268. & 269. & 270. & 271. & 272. & 273. & 274. & 275. & 276. & 277. & 278. & 279. & 280. & 281. & 282. & 283. & 284. & 285. & 286. & 287. & 288. & 289. & 290. & 291. & 292. & 293. & 294. & 295. & 296. & 297. & 298. & 299. & 300. & 301. & 302. & 303. & 304. & 305. & 306. & 307. & 308. & 309. & 310. & 311. & 312. & 313. & 314. & 315. & 316. & 317. & 318. & 319. & 320. & 321. & 322. & 323. & 324. & 325. & 326. & 327. & 328. & 329. & 330. & 331. & 332. & 333. & 334. & 335. & 336. & 337. & 338. & 339. & 340. & 341. & 342. & 343. & 344. & 345. & 346. & 347. & 348. & 349. & 350. & 351. & 352. & 353. & 354. & 355. & 356. & 357. & 358. & 359. & 360. & 361. & 362. & 363. & 364. & 365. & 366. & 367. & 368. & 369. & 370. & 371. & 372. & 373. & 374. & 375. & 376. & 377. & 378. & 379. & 380. & 381. & 382. & 383. & 384. & 385. & 386. & 387. & 388. & 389. & 390. & 391. & 392. & 393. & 394. & 395. & 396. & 397. & 398. & 399. & 400. & 401. & 402. & 403. & 404. & 405. & 406. & 407. & 408. & 409. & 410. & 411. & 412. & 413. & 414. & 415. & 416. & 417. & 418. & 419. & 420. & 421. & 422. & 423. & 424. & 425. & 426. & 427. & 428. & 429. & 430. & 431. & 432. & 433. & 434. & 435. & 436. & 437. & 438. & 439. & 440. & 441. & 442. & 443. & 444. & 445. & 446. & 447. & 448. & 449. & 450. & 451. & 452. & 453. & 454. & 455. & 456. & 457. & 458. & 459. & 460. & 461. & 462. & 463. & 464. & 465. & 466. & 467. & 468. & 469. & 470. & 471. & 472. & 473. & 474. & 475. & 476. & 477. & 478. & 479. & 480. & 481. & 482. & 483. & 484. & 485. & 486. & 487. & 488. & 489. & 490. & 491. & 492. & 493. & 494. & 495. & 496. & 497. & 498. & 499. & 500. & 501. & 502. & 503. & 504. & 505. & 506. & 507. & 508. & 509. & 510. & 511. & 512. & 513. & 514. & 515. & 516. & 517. & 518. & 519. & 520. & 521. & 522. & 523. & 524. & 525. & 526. & 527. & 528. & 529. & 530. & 531. & 532. & 533. & 534. & 535. & 536. & 537. & 538. & 539. & 540. & 541. & 542. & 543. & 544. & 545. & 546. & 547. & 548. & 549. & 550. & 551. & 552. & 553. & 554. & 555. & 556. & 557. & 558. & 559. & 560. & 561. & 562. & 563. & 564. & 565. & 566. & 567. & 568. & 569. & 570. & 571. & 572. & 573. & 574. & 575. & 576. & 577. & 578. & 579. & 580. & 581. & 582. & 583. & 584. & 585. & 586. & 587. & 588. & 589. & 590. & 591. & 592. & 593. & 594. & 595. & 596. & 597. & 598. & 599. & 600. & 601. & 602. & 603. & 604. & 605. & 606. & 607. & 608. & 609. & 610. & 611. & 612. & 613. & 614. & 615. & 616. & 617. & 618. & 619. & 620. & 621. & 622. & 623. & 624. & 625. & 626. & 627. & 628. & 629. & 630. & 631. & 632. & 633. & 634. & 635. & 636. & 637. & 638. & 639. & 640. & 641. & 642. & 643. & 644. & 645. & 646. & 647. & 648. & 649. & 650. & 651. & 652. & 653. & 654. & 655. & 656. & 657. & 658. & 659. & 660. & 661. & 662. & 663. & 664. & 665. & 666. & 667. & 668. & 669. & 670. & 671. & 672. & 673. & 674. & 675. & 676. & 677. & 678. & 679. & 680. & 681. & 682. & 683. & 684. & 685. & 686. & 687. & 688. & 689. & 690. & 691. & 692. & 693. & 694. & 695. & 696. & 697. & 698. & 699. & 700. & 701. & 702. & 703. & 704. & 705. & 706. & 707. & 708. & 709. & 710. & 711. & 712. & 713. & 714. & 715. & 716. & 717. & 718. & 719. & 720. & 721. & 722. & 723. & 724. & 725. & 726. & 727. & 728. & 729. & 730. & 731. & 732. & 733. & 734. & 735. & 736. & 737. & 738. & 739. & 740. & 741. & 742. & 743. & 744. & 745. & 746. & 747. & 748. & 749. & 750. & 751. & 752. & 753. & 754. & 755. & 756. & 757. & 758. & 759. & 760. & 761. & 762. & 763. & 764. & 765. & 766. & 767. & 768. & 769. & 770. & 771. & 772. & 773. & 774. & 775. & 776. & 777. & 778. & 779. & 780. & 781. & 782. & 783. & 784. & 785. & 786. & 787. & 788. & 789. & 790. & 791. & 792. & 793. & 794. & 795. & 796. & 797. & 798. & 799. & 800. & 801. & 802. & 803. & 804. & 805. & 806. & 807. & 808. & 809. & 810. & 811. & 812. & 813. & 814. & 815. & 816. & 817. & 818. & 819. & 820. & 821. & 822. & 823. & 824. & 825. & 826. & 827. & 828. & 829. & 830. & 831. & 832. & 833. & 834. & 835. & 836. & 837. & 838. & 839. & 840. & 841. & 842. & 843. & 844. & 845. & 846. & 847. & 848. & 849. & 850. & 851. & 852. & 853. & 854. & 855. & 856. & 857. & 858. & 859. & 860. & 861. & 862. & 863. & 864. & 865. & 866. & 867. & 868. & 869. & 870. & 871. & 872. & 873. & 874. & 875. & 876. & 877. & 878. & 879. & 880. & 881. & 882. & 883. & 884. & 885. & 886. & 887. & 888. & 889. & 890. & 891. & 892. & 893. & 894. & 895. & 896. & 897. & 898. & 899. & 900. & 901. & 902. & 903. & 904. & 905. & 906. & 907. & 908. & 909. & 910. & 911. & 912. & 913. & 914. & 915. & 916. & 917. & 918. & 919. & 920. & 921. & 922. & 923. & 924. & 925. & 926. & 927. & 928. & 929. & 930. & 931. & 932. & 933. & 934. & 935. & 936. & 937. & 938. & 939. & 940. & 941. & 942. & 943. & 944. & 945. & 946. & 947. & 948. & 949. & 950. & 951. & 952. & 953. & 954. & 955. & 956. & 957. & 958. & 959. & 960. & 961. & 962. & 963. & 964. & 965. & 966. & 967. & 968. & 969. & 970. & 971. & 972. & 973. & 974. & 975. & 976. & 977. & 978. & 979. & 980. & 981. & 982. & 983. & 984. & 985. & 986. & 987. & 988. & 989. & 990. & 991. & 992. & 993. & 994. & 995. & 996. & 997. & 998. & 999. & 1000. & 1001. & 1002. & 1003. & 1004. & 1005. & 1006. & 1007. & 1008. & 1009. & 1010. & 1011. & 1012. & 1013. & 1014. & 1015. & 1016. & 1017. & 1018. & 1019. & 1020. & 1021. & 1022. & 1023. & 1024. & 1025. & 1026. & 1027. & 1028. & 1029. & 1030. & 1031. & 1032. & 1033. & 1034. & 1035. & 1036. & 1037. & 1038. & 1039. & 1040. & 1041. & 1042. & 1043. & 1044. & 1045. & 1046. & 1047. & 1048. & 1049. & 1050. & 1051. & 1052. & 1053. & 1054. & 1055. & 1056. & 1057. & 1058. & 1059. & 1060. & 1061. & 1062. & 1063. & 1064. & 1065. & 1066. & 1067. & 1068. & 1069. & 1070. & 1071. & 1072. & 1073. & 1074. & 1075. & 1076. & 1077. & 1078. & 1079. & 1080. & 1081. & 1082. & 1083. & 1084. & 1085. & 1086. & 1087. & 1088. & 1089. & 1090. & 1091. & 1092. & 1093. & 1094. & 1095. & 1096. & 1097. & 1098. & 1099. & 110

De dispensationib. Resol. CLXXIII. 291

muti; quia hos solos casus Regula excipit. Itaque, firma ratio haec est, quia cum haec Regula tantum expiat hos tres casus, in reliquo manet summa. l. nā quod liquida ff. de penit. legat. Sic tenet Philippus Probus addit. ad Cofnam. Prag. Sanctio. tit. de pacif. paf. super verbum molestari. q. ffa. 3. vbi haec verba dicit quoad Regulam de triennali, omnis ille dicitur habere titulum coloratum, qui non excludetur in Regula: & soli illi qui in regula excluduntur, dicuntur habere titulos dulcoloratos, licet aliud sit, quoad effectus suis communis: & Ludouicus Gomez Regula de triennali, quaf. 26. §. quibus non obstantibus, vbi haec verba dicit, vt triennalis possit locum habeat, si est titulus ex alio capite; quam ex defectu possitatis conferentis invalidus; illa enim infirmitas finitur, & adiungatur per triennalem possessionem: & dicit ita feruare quotidie Rotam sine aliqua dubitatione.

5. Hinc infertur cum Sanchez p[ri]mō, illegitimum obvenient beneficium, & possidentem triennio iuari haec regula; quia non est de casibus exceptis in ea. Sic Gomez quaf. 2. Parisius vol. 2. conf. 96. n. 2. & idem dicendum est de quolibet alio irregulari, cum non excipiat in Regula: Secundū infertur, quod si beneficium aliquod ex fundatione conferendum est promoto ad talen gradum, vel habenti aliam qualitatem, detur carenti illa, & ille triennio pacifice possidat, iuatur haec Regula. Tertiū infertur, quod si facultas abque dispensatione possidat beneficium regale triennio pacifice, vel ē contra regularis facultatis iuatur haec regula. Quartū infertur, quod recipiens beneficium ante legitimam etatem ad ipsum regit, viminor curatur, si triennio pacifice possidat, iuatur haec regula, quia non est de casibus exceptis. Et tandem infertur quid dicendum est priuato ē iure, vel ad hominem beneficium, quod possidit potest triennio, an iuuerit haec Regula, vt si recipiat duo incompatibilias, contra Extrauag. exercrabiliis, de prab. quo calū ē iure est priuatus altero. Quidā dicunt non iuari haec regula licet possidat triennio. Sed verius est contrarium, scilicet in vitrore casu iuati haec regula, & habere, quoad hunc effectum titulum colorati, licet eo careat quoad alios effectus iuriū communis, quia hic non est de casibus exceptis in ea regla, dummodo post acquisitionē virtuile beneficium triennium; fecens si ante postfedit unum beneficium, & post acquisitionem alterius non sequitur triennium, quia non iuatur haec regula. Sicut etiam si esset declaratus per sententiam, esse priuatus titulo; tunc enim non gauderet priuilegio huius Regulae. Scio Eminentissimum Dominum meum Cardinalem de Lugo tom. 2. de iust. disp. 7. sect. 7. n. 110. cum seq. nimis probabilitate aliqua ex supradictis non approbare; sed ego magis adhaereo Gomez, Sanchez, Thesfauro, & alii.

6. Nota tamen quod si contingatur, vel merè laicus, vel bigamus recipiat beneficium, & possidat triennio, non iuatur haec Regula. Ratio est, quia licet non excipiat haec Regula, Regula loquitur de capacibus beneficij Ecclesiasticis, hi vero sunt omnino incapaces, in cuius signum nec accipere possunt beneficium; & si ante acceperant, nempe ante matrimonium, vel bigamia, eo ipso perdunt, quia sunt incapaces acquirendi, & retinendati excommunicatus, vel irregularis non est omnino incapax. Vnde pater responso ex superioris dictis ad absurdā, quae contra nostram sententiam adducunt Reginaldus, & alii Doctores contrarij. 7. Quero tertio, an beneficium huius Regulae procedat in possessoribus malis fidei, Affirmative respondet Emmanuel Sā correcitus à Magistro Sacri Palitij verb. Beneficium, n. 14. vbi sic ait: Triennio possidens beneficium, etiam si mala fide sit eius dominus Tom. III.

secundum Nauarum, & Regulā de triennali possit p[ri]p[ri]o via

sione, nec tenetur ostendere titulū, vt declaratur Cōn. quis ad §. 1.

cilijs Congregatio. Ita Sā cui addit. Cōn. quis ad §. 1.

Regula Poffessor. par. 2. §. 10. n. 1. G. concl. 4. Palaum tom. 2.

tr. 3. disp. 2. punct. 3. n. 10. & Ludouicum Gomez in

Regulā de triennali poffessor. quaf. 42. qui dicit, bis in Ro-

ta fide esse decimū; & dicit hanc exceptionem etiam

mala fide post trienniū poffessionem reddere tutum

et[er]ā in foro conscientia possidentē. Quia Papa ad vi-

tandas lites, & scrupulos, hoc potuit facere; immo, &

dare verū ius, & dominum proper plebisimā in be-

n[on]ficialibus potestatem, quā habet. Probatur etiā haec

opinio primō: quia per Regulā Cäcellariae aliquid de

novo inducit ultra ius comune, sed nihil operare-

tur, nec de novo induceret, si requireretur bona fides.

Secundū, quia Regula tantum petit titulū coloratum,

& duos excipi, scilicet simoniacum, & intritū in be-

neficīū vacas apud Sedem; Tertiū, quia in tempora-

libus in negotio p[ri]escriptionis agitur de maiori p[ri]e-

judicio, cu[m] p[ri]escriptionem verū ius & dominū

acquiratur. Idēc mihi non est, quod requiratur bona

fides. Per hanc verū Regula Cäcellariae tantum ad-

quiritur possit ad vitam possidentis durata. Verū,

his non obstantibus, ego puto ad obrinendum bene-

ficiū huius Regulae, requiri bonam fidem possidentis,

quia non est credibile velle Papam fauere peccanti, ac

malae fidei possessori. Item quia Regula generalis est,

malae fidei possessorē nullo tempore p[re]scribere, c.

Poffessor. de Regulis iuriis in 6. quod etiā in spiritualibus

procedit, vt bene Glos. contingit, de do[ctr]o & centrum

versi. Constituatur. & dicendo hoc aliquid ultra ius co-

mune operatur haec Regula, quia de iure comuni se-

per poterat possessori molestari, nec p[re]scribebaratur iu-

tulus. Et ita hanc sententiam nominatum contra Ema-

nuelum Sā tenet Tannerus tom. 3. disp. 4. q. 1. dub. 6. n.

9. Dicastillus vbi infra, Beccanus, de iust. c. 9. q. 10.

concl. 6. n. 7. Reginaldus tom. 2. d. 30. tr. 3. c. 18. n. 164.

Layman 1.3. rr. 1. e. 8. n. 7. Hurtadus de iust. disp. 2. diffi-

cul. 8. Sanchez in summa tom. 2. l. 7. c. 29. n. 91. & alii

communiter.

8. Non deseram tamen h[oc] adnotare primā senten-
tiam Emanuels Sā, & aliorū, negantem esse
necessariam bonam fidem, minime improbabilitatis
nota inuendant esse, & posse quis cam sequi secundū
Eminentiū simum Cardinalem Lugo, qui postquam
nostra sententia adhæserit, tandem sic afferit tom. 1.
de iust. disp. 7. sect. 7. n. 115. Per hoc tamen non dico,
contraria sententiam improbabilem esse, nec dam-
narem eum qui ei se conformaret, cum Sacra Rota cā
aliquoties in iudicando amplexa fuerit, quā teste Lu-
douico Gomez nunc in hanc, nunc in aliam partem
declinavit. Ita ille, & Sanchez vbi supra Dicastillus
de iust. lib. 2. traſl. 1. disp. 1. dub. 12. n. 252. nostram
sententiam v[er]iorē tantum appellant. Ergo secun-
dum Sanchez & Dicastillū, negantia non est im-
probabilis. Sed quicquid sit de ho[mo]n[er]e exstimo
bonam fidem necessariam esse pro triennali posses-
sione huius Regulae 33. de quo loquimur.

9. Quero quartā, an si aliquis v.g. te ignorantē, si
moniae procurat tibi beneficium, & idcirco collatio
prā in Ref.
168. §. Cona
trouersia:
eu sim in fl.
nc.

in facti cōtingentia ego interrogatus fui: Nā patruis
nepote ignorante emerat ei beneficium, & nanc intrep-
idē respodi. nostā Regulā intelligendā esse de his
qui scientes cōmisse simonia beneficia ingrediuntur:
nā si illis ignorantibus simonia commissa est, nō cre-
do à fauore huius Regulae excludi; quia cū sit p[ro]p[ri]a,
extendi non debet ad simoniā, in qua beneficiari cul-
pabiles non sunt. Qod confirmatur ex ipsis Regule

B b 2 v[er]bis

Verba dicitur. Si quis non simoniaca ingressus poscederit, &c. vbi non solam requirere videtur simoniaca, vt cumque, sed quae se teneat ex parte ingredientis beneficium: quando autem simonia se teneat ex parte alterius tertij, licet collatio vrumque dicatur simoniaca ingressus tamen, seu actio, qui prouidetur ingreditur, non est simoniaca, nec ipsa punitur, sed actio mediatoris, que fuit simoniaca non tamen appellatur ingressus, sed potius aperio portet ut hic ingredi possit: quare cum versetur in odiosis, non debet exclusio ad eum casum extendi. Et ita nostram sententiam docet Hurtadus, Layman, & Dicastillus vbi insta: quibus addit Trullench. in Decalogum tom. 2. l. 7. c. 4. dub. 9. n. 4. Vgolini tabul. c. 6. §. 4. num. 2. Garciā tom. 2 pag. 8. c. 7. n. 15. Palauum tom. 2. tract. 13. disp. 2. punc. 33. n. 11. Dicendum est higitur quod Regula nostra intelligenda sit in simoniaca scientia; secus in ignorantia: si quia pater, vel frater aliquid edidit pro dando beneficio filio, vel fratri, eo penitus inscio: licet enim hic teneatur illud relinqueret, nec acquirat verum titulum, at & possedit triennio, iuvatur hac Regula, quia hic habet titulum coloratutto. Nota tamen hic etiam contra Lessium l. 2. c. 35. dub. 2. 5. n. 14. Simoniām huius Regulae non esse extendendam ad simoniām conventionalē, & ideo male citat pro se Genesim quæst. 12. nam ipse in fine questionis se corrixit. Et ideo affero, verba Regulae intelligenda esse de simoniā reali completa, non mentali, aut conventionali: & ita docet Sanchez in opus. tom. 1. lib. 2. cap. 1. dub. 32. num. 1. & Cardinalis Lugo de ius. tom. 2. disp. 7. sect. 7. n. 26.

11. Quæro quinto, an ad tempus professionis triennialis, de qua loquimur, sit computandus ultimus dies de momento ad momentum, vel sufficiat ut sit incep-tus: & suppono hoc triennium debere esse continuum & integrum, eo pacto quo docet Cardin. Lugo vbi. sup. n. 120. ita ut per prescriptionē trienale huius Regulae, de qua loquimur, non iuvari possit, si defecit triennio, vel dies unus, rebus docuerit Gordonus in summa l. 8. q. 4. c. 5. n. 2. & Reginaldus tom. 2. l. 30. tract. 3. c. 18. n. 263. Hoc supposito, difficultas est, an ultimus dies huius triennij sufficiat quod si inchoatus. Casus est curiosus, & ego à nemine petractatum invenio in terminis possessionis triennialis huius Regulae. Et affirmative respondeo ex doctrina recepta quod tempus vocationis computetur ciuiliter de die in diem, ita ut cæptus dies postremus pro completo habeatur, ut patet in l. pen. p. ff. dedicato temporis prescripto. Et ita docet ex Doctoribus Hulricus Hunnius in Tresuterum, vol. 2. disp. 22. Thes. 4. q. 18. Martinus Bocherus in disputationibus de universitate iure tom. 2. class. 5. disp. 22. n. 29. Hubertus Giphanius in l. 6. ff. de obig. & ast. Conanus lib. 3. Commentar. cap. 12. num. 2. & 3. cum aliis. Quod confitatur primò ex textu l. 5. ff. qui restam facere possunt, quia Vlpianus aperit ostendit, quod annus pubertatis ultimus cæptus pro completo habeatur: proinde & ultimus dies vocationis cæptus pro completo habebitur: nec enim ratio vila diuerterat assignati potest. Secundò l. 8. ff. de minoribus, afferit ante annum vigenesimum quintum neminem ad munera admitti, minores proinde 25. annis ad honores admitti non debet: subiicit autem Vlpianus, annum 25. cæpsum pro completo haberet. Tertiò pari modo in l. 74. ff. ad S. C. Trebelli. Cum testator iussisset hereditatem suam filio restituī cum ad annum vigenesimum etatis peruenisset, dicitur annum cæptum pro completo haberi. Quartò denique cum l. Elia Sentia cautum esset, ne miser viginti annis alter quām vindicta manumitteret, quæcumque fuit, utrumque annus postremus, nempe vigenesimus debet esse complectus, an sufficiat diem postremum, anni vigenesimi cæptum esse: Et

respondet Vlpianus placuisse eum, qui Kalendis Ianuariis natus post sextam noctis pridie Kalendas quasi annum vigenesimum compleverit, posse manu-mittere in l. 1. ff. de manu. Rebat itaque dixit Boce-rus vbi supra, tempus de quo loquimur non esse à momento in momentum, neque ab hora in horam, sed à die in diem computandum, ita vt, qui vltimum diem attigerit sufficeret: qui igitur hora sexta diei Kalendis Ianuarii possidere cæpit, hora sexta noctis pridie Kalendis Ianuarij vltimi anni implet vocationem. Et hæc omnia dicta esse volo sceluso stylo Curiae, vel praxi Cancelleriae, si forte in contrarium adest quod necfit.

12. Nota tamen posse aliquem ex dictis confirmare sententiam nostri Patris Pellicionij in qq. Can. q. 45. per totam, in qua conatur defendere validam esse contestationem factam eadem die susceptionis habi-tus, vel complementi sextidecimi anni. Finge v. galilæum suscepisse habitum primo die Ianuarii anno 1620. hora vigenesima secunda, post vesperas, & recur-rente eadem die prima Ianuarii anni sequentis 1621. eaduero hora decima septima, inter Missarū solemnia ad profes-sionem fuisse admissum, cum defecit quinque, vel quatuor horarum ad integratatem anni. In hoc calu Pellicionius putat professionem esse validam cum Henriquez, Rodriguez, & Palacio. Sed ego puto non esse discedendum à communī sententia, quam olim docui, & nouissime me citato docet Sacra Rota in Magistrali decisione Burgeni, nullitatis Professionis, die 16. Aprilis 1649. coram doctissimo D. Arguelles, & me etiam citato mutans sententiam, docens & amicissimus Barboza Episcops Vgrentinus de pœn. Epis. p. 3. alleg. 101. num. 2. in 3. edit. & me citato Ciarlini in contr. forens. tom. 1. cap. 108. n. 2. & me citato Bordonus tract. de Professi. Regul. c. 4. quæst. 10. & me citato Lezana in summa tom. 4. verb. Professio Regularis, num. 6. & me citato Nouarius in Lucerna Regularium verb. Annus. num. 2. & me citato Narbona Annalibus Iuris ann. 16. quæst. unica. n. 6. Dico igitur, annum probationis computandum esse physice, videlicet de momento ad momentum, nec sufficere, quod vltima dies sit incæpta.

13. Notandum est hinc obiter aliquos afferere, an annum nouitiatus debet esse continuum, continuatio-nem oralis non physica: vnde nouissime Leandrus in qq. Regul. cap. 8. super. 2. Regula num. 12. sic ait: Me parece, que si por espacio de una, o dos horas se interrumpiese el nouiciado, no seria cosa notable, porque este es negocio moral, y lo poco se reputa por nada: y en este caso cessa el fin del decreto del Concilio; porque este es, que en el Novicio experimente las asperezas de la Religion, y ella su natural, y costumbres; y por una interrupcion tan breve no dexa de experimentarlas. Item, porque la prescripcion no dice interrupcion por la interrupcion de poco tiempo, como enseñan los Iuristas, maximè Tiraquel, tracta-ta de Iudicio in rebus exiguis, n. 80. 81. Ita ille. Et ita etiam docet M. Fulgentius de Oviedo in Republika Regulari part. 1. tract. 6. c. 1. quæst. 1. n. 4. Adrianus Moens in Enchir. Regul. c. 12. n. 1. Zambellus in Report. moral. verb. Nouitius, n. 10. præter alios, quos adduxi in part. 5. tract. 5. resol. 19. Sed licet ibi nulli opinioni adhaerim, non tamen existimo con-tra supradictos Autores, annum Nouitiatus debet esse continuum continuatione physica, & non morali, ita ut si per vnam, aut duas horas interrum-patur, non sit validum. Et ita docuit Sacra Rota in decisione citata, eti adde Pellicionum in qq. Can. quæst. 24. cap. 3. qui hoc extendet etiam si Nouitios habitum Religionis retinuerit. Et ratio est, quia alioquin nil certum de interruptione annus nouitiatus eiisque sufficientia statuere quis possit, sed re-linquentur.

De dispensationibus. Ref. CLXXII. 293

Quippe quod est cuicunque arbitrio, quod dicere
in re tam graui absurdum quidem videtur. Et quia
tempus nouitatus est de forma, sed forma omis-
ta in qualibet minima parte actus, vitiat totum
actum. Ergo, &c.

RESOL. CLXXII.

Multa de pluralitate beneficiorum scitis digna adno-
tatur.
Tunc alia que dicuntur in textu huius Resolutionis pro predicta materia, tandem deducitur
quod Papa licet dispensare potest in pluralitate
beneficiorum, quando iusta subest causa, secu-
tum delinqut.

Et quod nonini suffragatim dispensatio Pontificia ad
pollendam final plura beneficia, nisi ex iusta
causa futuri obiecta, & aliter peccat mortaliter,
sequitur est in conscientia per huiusmodi dispen-
sationem, sed tenetur alterum beneficium resignare.
Ex quo unum beneficium est sufficiens ad con-
graua sustentacionem, licum sit absque dispensatione
Pape, vel Episcopi, & nulla alia causa te-
nera plura beneficia simplicia, residentiam non re-
quiringat, sicut ex consuetudine nota &
convenit.

Ex §. penultimo, & ultimo huius Resolutionis da-
tur graui doctrina, & in mente & prompta tenen-
da a Confessori, quomodo se gerere debeant cum
supradicta circa absolutopera, nisi superflua erogentis
in Ecclesia utilitatem, & opera piæ; &c. Ex part.
10. tractat. 13. & Miss. 3. Ref. 1.

¶ 1. Ordinatio non est licitum, sed cum natu-
rali iure pugnat, quod Clericus habeat
plura beneficia qualiacunque; quorum unum ad
bonam eius sustentacionem sufficit. Ita sentit
Sanctus Bernardus, epistola 27. ad Comitem Theo-
baldam, & de consideratione ad Eugenium Papam,
lib. 3. cap. 6. Sanctus Thomas Quolibet. 9. artic. 15.
& video Papa licet dispensare potest in pluralitate
beneficiorum quando iusta subest causa: nam si haec
non habet, sicut & dispensans graviter delinqut, &
ille qui dispensationem petit, & accipit, similiter
peccat, neque tunc est in conscientia per eiusmodi
dispensationem, sed tenetur alterum resignare. Ita
doct. D. Thomas supra. Adianus in 4. de plurali-
tate Præbendarum. Caeterius verb. Beneficiorum
multiplicatio. Sotus lib. 3. quest. 6. artic. 3. Toletus
lib. 1. cap. 71. Iohannes Maior in 4. distin. 4. quest.
4. Azorius, part. 2. lib. 6. cap. 12. quest. 12. Val-
enza de Benef. cap. 4. num. 159. & Glossa, in ca-
p. Didam, 1. de Eleccione verb. Reimere: Nota-
nunt inquit, quod qui habet plura beneficia, quo-
rum alterum per se sufficeret, non potest sine mor-
tali peccato retinere aliud. Et sumitur ex cap. Is cui.
de Præbendis in 6. Is cui conceditur, ut auctoritate
dispensatoris possit una persona idonea, in sua, vel
in Ecclesia prouidere, aliqui alii beneficium suf-
ficiens obtinere prouidere non potest. Ratio in-
venitur, quia non quidem Pontifex est Dominus
beneficiorum, sed dispensator; non potest autem
dispensator pro suo arbitrio distribuere bona, suæ
sæ & prouidentæ relæcta dispensanda seu eroganda:
sed iusta sequitur rationem, voluntatem eorum, qui
illa dispensanda reliquerunt, aut commiserunt, obli-
gare ea dispensare, & distribuere. Secundò; quia
ministratur diuinus cultus, quando unum plura beneficia
possit & Ecclesia destituitur suis Ministris: Unus
cum non plures legit Horas Canonicas, neq; in di-
versis Ecclesiis ministeriat: frustrantur & alii sapienter
Tom. III

et in rem
7. t. r. Ref.
155. Sed b
ge ibi Ref.
154. & 155.
Quoniam
et in rem
7. t. r. Ref.
155. Sed b
ge ibi Ref.
154. & 155.
Universitäts-
bibliothek
Paderborn

indigentes Clerici fortè magis idonei, magisque utiles
Ecclesiæ, quam qui plura detinent. Hinc Caeterius in
Summa verb. *Beneficium*, dixit: Dispensatio Papæ
cadit super ius positivum, & non super ius diuinum;
pluralitas autem beneficiorum sine rationabili causa
est contra ius Diuinum.

2. Sed quod de iure communis & naturæ non sit
prohibita pluralitas beneficiorum, sed tantum ca-
nonico, tenuit Innocentius, in e. *Cum iam dudum
de prebend. & alibi, quem citat, & sequitur latè
predicant opinionem probans Cardinalis Zabatella,
in Clem. *Gratia de Rescriptis*; quæst. 19. *ser-
vic. Verio ad tertium*. Eandem opinionem quoad
beneficia curam animarum non habentia, scilicet
horum multitudinem non esse diuina lege prohibi-
tam. Denet Quintanaducnas, *Eccles. li. 4. num. 59.* &
119. Glossa etiam in c. *Dudum 2. verb. Reimere*, de
Rescriptis. Licit affimet eum, qui habet plura Be-
neficia, quorum alterum per se sufficit, non posse
sine peccato mortali retinere aliud absque dispensatione;
dicit tamen pollicite retinere ex Papa dis-
pensatione, eo quod dispensatio reddat licitum, quod
non erat licitum. Iuxta omnes tandem Papa absque
legitima, & iusta causa scienter dispensans male fa-
ceret, & grauitate peccaret. Non est tamen receden-
dum à sententia Theologorum, quam nouissimam
sequitur Layman, lib. 4. tract. 2. cap. 8. num. 2.
& Bossius in *Moral. tom. 2. tit. 7. §. 1. n. 2. cum
seqg. causas vera iustas, ut possit Pontifex dispensare
in pluralitate Beneficiorum enumerat. Maledictus, de
Inst. 11. 9. c. 2. dub. 18. Bossius loc. cit. m. 9. & seqg.**

3. Verum aliqui putant, quod quando unum Be-
neficium est sufficiens ad congruam sustentacionem
licitum esse etiam absque dispensatione Papæ, vel
Episcopi, & nulla alia causa tenere plura Beneficia
simplicia residentiam non requiringat, si id fiat pura-
mente non propter aurariam, aut ambitionem vel
aliam causam illicitam, idque saltem ex consuetudi-
ne nota, & tolerata. Ita Speculator in tit. de dis-
pers. Dicendum, n. 8. Ferrerus, conf. 2. 55. n. 3. Capra
reg. 90. n. 6. ibidem docuit expressè Glossa in c. Super
eo de Prebendis in 6. & alibi Hojeda, de incompat. Be-
nef. par. 2. o. 11. n. 2. Idem approbat Sotus, Valentia,
Aragonius, Ledesma, & alij, quos citat Garcias de Ben-
part. 11. c. 5. n. 264. & seqg. Probant, quia ita consuetu-
do obtinuit, & seruat quam Papa fecit, & tolerat, &
consequenter excusat, & reddit licitam dictam plurali-
tatem, & aliter dicendo (inquit Cardinalis), est il-
laqueare multas Animas, vel, ut inquit alij, totus
Mundus est in statu damnationis, consuetudo enim
generalis potest ex illicite facere licitum, & è con-
uerso, c. *Cum olim. de Cleric. coniug.*

4. Sed haec sententia videtur sublata post Con-
cil. Trident. c. 17. seq. 24. ut notat Garcias. tom. 1. part.
11. cap. 5. n. 273 & prefatis Doctores intelligebant
dictam consuetudinem procedere, dummodo non
esset magna Beneficiorum pluralitas & coacervatio;
qua stante non videtur posse à mortali excusari, nec
acceptantem, nec retinentem, nec conferentem
propter deformitatem, deordinationem, & graui-
sum scandalum, quia inde in Ecclesia sequuntur
ex supradictis in probacione prima conclusionis; ut
probide etiam quando adeit iusta causa conferendi
plura Beneficia vni Clerico, Papa peccet graviter
conferendo ei nimiam Beneficiorum pluralitatem,
ut etiam in terminis tradit Azorius, part. 2. lib. 6.
cap. 12. quest. 18. Quando autem sit magna coacer-
vatio, & nimia pluralitas Beneficiorum, tradunt
Hojeda, part. 1. cap. 21. à num. 14. Flam. Patilus, de
Benefic. lib. 3. quest. 2. à num. 14. & Azorius d.
quest. 8. & verius est relinqu arbitrio boni viri,
qui consideratis numero, & valore Beneficiorum,

BBB 3 ac

